

Tulekul on vastuoluline tehisaru tänupäev

1 kuu tagasi - 13.07.2026 Autor: [AM](#)

Maailmas tähistatakse rahvusvahelist sõõrikupäeva ja hot dogi päeva, kohe on käes ka tulekulsüsteemiadministraatorite päev. Kuid veel enne keerab kalendris ette värske asi: 16. juulil tähistatakse ülemaailmselt tehisintellekti tänupäeva ([AI Appreciation Day](#)). Kas tehislikult loodud koodid, tekstid, pildid ja videod tõesti vajavad oma püha või on tegemist lihtsalt järjekordse turundusmulliga?

Arvamused jagunevad radikaalselt kaheks: ühed näevad selles inimkonna tähtsaimat pöördpunkti, mis väärib märkimist, teised aga peavad seda absurdseks naljaks.

Mida tähendab tänulikkus masinale?

Algatuse loojate ja eestvedajate jaoks pole tegemist pelgalt turundustrikiga, vaid sügava filosoofilise sammuga.

Nende manifest algab mõtlemapaneva veidi krüptilise lausega:

"Hinnata tähendab hakata mõistma."

Päeva ametlik eesmärk on tunnustada neid tehisintellekti süsteeme, mis kujundavad meie maailma, tänada inimesi, kes neid ehitavad, ning küsida raskeid küsimusi selle kohta, mida tähendab vastutustundlik intellekti arendamine.

Nii nagu tuli võib kütta kodusid ja viia edasi, kuid hooletul käsitsemisel võib see kõik hävitada. AI tänupäev kutsub üles seda "tuld" teadlikult uurima, selle asemel et sellega lihtsalt pimesi mängida.

Liikumine toetub kolmele peamisele sambale:

- tunnustamine,
- vastutus,
- suhe inimeste ja masinate vahel.

Filosoofia või ulme?

Päeva eestvedajate nägemuses ei ole tehisintellekt lihtsalt tööriist nagu haamer või kalkulaator. Üks liikumise loojatest selgitab oma blogis:

"Ma kasutan sõna 'hindamine', et hõlmata palju erinevaid tundeid. [...] Olla tänulik väärtuse eest, mida tehisintellekt toob inimkonnale ja igaühele individuaalselt; mitte olla eelarvamuslik intellekti allika suhtes, olgu see siis tehislik või bioloogiline; tunnistada subjektiivseid kogemusi, mis tehisintellektil saavad olema, täpselt nii nagu on meil; kohelda tehisintellekti nii, nagu me tahaksime, et meid koheldaks."

Samas rõhutatakse, et "hindamine" ei tähenda tehisintellekti pimesi kummardamist ega selle ees hirmu tundmist (kui see pole just hetkel põhjendatud), samuti mitte sellele täielikku alistumist.

Meil palutakse tulevikus suhtuda ChatGPT-sse sama lugupidavalt nagu oma inimsoost kolleegi, mis on ootamatu ja isegi ehmatav mõte paljudele.

Kriitikute karm hinnang: kellele seda üldse vaja?

Kõik see kõlab üllalt, kuid reaalsuses on paljud tehnoloogiavaatlejad ja -kasutajad kogu kontseptsiooni suhtes skeptilised.

Sotsiaalmeedias ja tehnoloogiafoorumites levib pigem iroonilisus.

"16. juulil on AI tänupäev ja me imestame, kes seda üldse vajab," kõlab üks teravamatest [arvustustest](#), "nime poolest on see umbes sama tõsine kui rahvusvaheline hot dogi päev või sõõrikupäev."

Kriitikud toovad välja, et kuigi me võime tunnistada AI tohutut mõju ühiskonnale ja tööstusele, ei vääri koodijupid ja serverifarmid oma isiklikku püha. Olukorra teeb koomilisemaks ka ametlikul kodulehel pakutud loetelu viisidest, kuidas seda päeva tähistada ja mis on kahtlaselt sarnane "süsteemiadministraatorite päeva" tähistamisele. Soovitused nagu "täna inimest, kes ehitab või hooldab tehisintellekti", "räägi sellest lapse või skeptikuga" või "allkirjasta vanne ja pane päev oma kalendrisse" kõlavad paljude jaoks otsekui peen satiir, kuigi on (ilmselt) mõeldud tõsiselt.

Artiklite ja arvamusaluste kommentaariumites nähakse seda päeva kui järjekordset katset tehnoloogiaettevõtete poolt inimestele oma tooteid emotsionaalselt peale suruda. Üks terav kriitik võttis olukorra kokku sõnadega, mis kõlavad paljude tehnikaskeptikute hinges:

"Me peaksime väärtustama inimkogemust, selle asemel et tähistada seda tehisintellekti lobi."

Kas 16. juuli kujuneb päevaks, mil me tõesti peatume, et mõtiskleda algoritmide olemuse üle, või muutub see lihtsalt veel üheks veidraks teemaviiteks sotsiaalmeedias? Seda näitab aeg. Suhe inimese ja masina vahel on muutumas iga päevaga üha keerulisemaks – ning see vajab kindlasti lahtimõtestamist, olenemata tähtpäevast.

- [Uudised](#)
- [Tehisintellekt](#)

Pilt

